

Rubió i Vall d'Assua (Altron, 1959), cf. el nom de lloc aragonès *Sierra-barzal* que trobo a Escuaín (1965). *Barsera*, supra; maestr. +*barserola*: «poruc entremitj les *barseroles* / s'amagava algun taup mal adormit», *Seidia*, 144; *esbarzerola* a Rojals (*AlcM*), i A. Sallent (BDC xvii, 19). *Barsiguera* Cardós 'planta silvestre semblant a la gavarrera' (Tavascan, 1934), cf. *bar0ikál* «barza grande» a Panticosa (*RLiR* xi, 186), i, d'altra banda, Alt-Arieja *bartigal* «endroit couvert de broussailles» (a Merencs, cita de Rohlf's): a desgrat de les aparences d'aquests, almenys en el primer la terminació es deurà a la influència de *romeguera*, i també en el segon i fins el tercer es pot tractar de la d'altres derivats de *RUMEX*, cf. el freqüent nom de lloc aranès i gascò *Roumigau*, *Roumingau*. Del ross. *barja* (supra): 15 Conflent +*barjadera* 'esbarzer de móres' (Talau, 1960).

Barserar. *Barzerar*, *barzeral* [*braseral*], supra. *Esbarzera*; *esbarzerada*; *esbarzeram*; *esbarzerar* m. i v. (supra). *Esbarzeró*. *Esbarzerola*. *Esbarzissar*. *Esbardàs* Conflent (*AlcM*). 20

1 Quant a l'aspecte de la natura i de la cosa, del qual donaré dades tot passant, no en parlo gaire, perquè això ja ho detallen bé els altres diccionaris. Dades complementàries sobre el *Rubus Thyrsoides* i el *Rubus Tomentosus* hi afegeixen *CostManc.* i, 25 s. v.; Serradell, *Sota Terra*, *Club Munt.* i, 124, 126; Cavanilles, *Obs.* ii, 331. Notem que aquest l'anomena *barser* (no *albarzer*, *-ser*, ni *esb-*, formes avui quasi generals en el País Val.) mostrant consciència del caràcter postús i secundari de la síl·laba inicial.— 30

2 Hi ha encara *barsera*, que hem d'entendre com grafia imperfecta de *-z-*, en el doc. de Lluç de 1585 que cita *AlcM*. — 3 Sento *braséres* a St. Mateu del Maestrat (1961), Torís i Tollos (1962) (cf. el que he dit d'*abrasét* per *abarsét*, s. v. *ESBARJAL*). Po- 35 gué haver-n'hi més a l'Edat Mj., en què la influència de les terres lleidatanes fou més gran en el Regne, arran de la repoblació, i a això pot correspondre l'ús d'Arnau de Vilanova, si bé al S. XIII *z* no sempre es distingeix de ç gràficament: «Estan amagats axí com perles en arena e moxons en *barça* d'espines» (MzPelayo, *H. de los Heter.* i, 751). A Torís tradueix «piñaladre» cast. *xurro* (=apaña-arado, agafa o deté l'arada, o sigui una mena de gaons). Mentre que a Arcavell (and.) *barséres* (1935) era 45 una planta de móres. — 4 Cap a Ponent, l'àrea d'aquesta variant amb *-j-* sembla ja cessar abans de Cerdanya, si bé per allà en tinc menys documentació, com és natural per les mateixes condicions ecològiques (molts menys *esbarzers* en els altiplans i valls cerdanes que més prop de mar): ja en l'Alt Conflent, a Canavelles, vaig apuntar *Lə Bárzə* (1959). A Puigcerdà *bársə* amb sorda i també a Bigues, en el Vallès (si és exacta la notació d'*AlcM*). I no és inversemblant hi hagi claps de sorda fora 50 del cat. occid. Isoladament sento *barser* a les maresmes del Prat de Llobregat (1932). «Lo gaig, lo grill, la garsa / y lo petit-rey de la *barsa*», deu tenir sorda, jutjant per la rima, en el poema popular de

La Vida del Pastor (publ. per Pere Vidal, p. 10, i 60

MilàF, O. C. III, 424), que crec recollit en un dels dos vessants dels Pirineus Orientals. — 5 No ho mantingué en la versió definitiva, potser perquè el català central, abolint la distinció entre collectiu i planta (i generalitzant *esbarzer* a aquesta), no se serveix més que del derivat en *-er*. *Esbarza*, però, es devia mantenir viu a la seva Osona, i s'hi manté encara en altres comarques orientals de l'interior: l'anoto com a sinònim de 'romeguera' a Cardona (1954). *Esbarzer* no solament és de Barcelona, Maresme, Vallès, etc., sinó de tot el Penedès (Torrelles, 1955) i segueix encara al Sud i al Nordest d'aquest nucli. — 6 La forma «un day ab son mànech per *barzarar*», inv. Vic, 1413 (*DAG*) és excepcional, i de tota manera no s'oposa a l'explicació donada. — 7 Violant, *BCEC* XLVII, 19; Krüger, *HPyr.* A, i 52; *BDLC* XII, 180; Ferraz, 29. — 8 Per tant, amb *-z-* hem d'entendre la grafia *albarser* de MGadea (*T. del Xè* i, 227). — 9 L'informant havia anat a «hacer *barzas*» on el trobarem, doncs, a taller gatosos o *esbarzers*. — 10 Alguna cosa més sobre la relació amb aquest diu MLWagner, *RFE* xi, 278. — 11 No es pot dir, però, que el mot sigui rossellonès: solament *bartàs* (definit «hallier, buisson épais» en el *TdF*) arriba a entrar una mica en la franja fronterera: jo no el vaig sentir més que a Talau, llogaret a Garrotxes de Conflent (1960). — 12 Solament es podria pensar en el cèltic *BARRO-* 'punta boscosa o frondosa' (irl. ant. *barr* «Spitze, Gipfel, Laub, Busch, Wipfel», *IEW*, 109). Del costat semàntic ja caldria molt bona voluntat, car el concepte bàsic d'aquest està molt més de la banda de 'punta, cim' que en la noció de cosa boscosa. Però encara toparíem més amb l'obstacle morfològic, per donar compte de la terminació. Si algú pensés en una derivació en *-ITA*, o *-TA* precedida de qualsevol vocal, aniria ben errat car d'una base com **BARRITA* no podia de cap manera resultar *-rta* sinó *-rda* en llengua d'oc, i havent-hi vocal posttònica interna, amb un proparoxíton, no fóra possible l'aplicació en *-IA* (en què pensa Rohlf's) que justificués el *-ça* de la forma cat. occid.-arag.

Esbatanar, *-anat*, V. *batent* (BATRE) *Esbatec*, *esbategar*, *esbatiment*, *esbatre*, *esbatulladora*, *esbatussar*, *esbatut*, V. *batre* *Esbaubeir-se*, V. *balb* *Esbaudir-se*, V. *bald* (cf. *esbandir*) *Esbaumat*, V. *balma* *Esbeïasses*, V. *beaces* *Esbelassec*, *esbelatec*, *esbelategar*, *esbelec*, *esbelegar*, V. *belar* *Esbellec*, *esbellegar*, V. *esvellegar* (*AlcM* m'atribueix ací una etimologia enterament falsa i que no he publicat ni insinuat mai) *Esbellir-se*, *esbellu(r)sar*, *-ussat*, V. *bell*; no es pot descartar, però, del tot que vinguin del mateix radical *EVELLERE* que *ESVELLEGAR* *Esbenar*, V. *vena* *Esberc*, V. *ausberg* *Esbergínia*, V. *albergínia* *Esbergonar*, V. *bregar*

ESBERLAR, mot comú només amb l'oc. mod. *esberlà* 'rompre, partir', 'escantonar' i *berlo* 'estella, bocí, cantell': d'origen obscur; és incert que puguin